

Interreg IIIB-Project, Alpine Space Programme, co-financed by the EU

Obvestila št. 4

februar 2006

Po skoraj enem letu lahko DIAMONT predstavi rezultate prvih dveh študij, t. j. raziskavo o vplivu kulturnih razlik na regionalni razvoj (DP5) in mnenja strokovnjakov o ključnih problemih razvoja v Alpah (DP6). Tretji in zadnji krog študije Delphi v okviru DP6 je še v postopku analize. Ti rezultati in z njimi povezana odločitve za neko določeno smer razvoja bodo podrobno analizirani v teku projekta.

Kulturne razlike in regionalni razvoj

Namen DIAMONT-ovega petega delovnega paketa (DP5) je, da poudari, kako pomembno je razumeti vpliv kulturnih razlik na regionalni razvoj v kontekstu sonaravnih prihodnosti v Alpah. V času vedno večjega vpliva globalizacijskih procesov na družbena, gospodarska in tudi ekološka dogajanja je vse očitnejša zavest o skupnem razvoju, medtem ko prvotne regionalne razlike izgubljajo svoj odločilni vpliv na regionalni razvoj. Zdi se, da so javna in privatna vlaganja, proizvodnja in potrošniški način življenja (še zlasti v turizmu) glavne gonilne sile regionalnega razvoja nasploh. Če želimo biti kos izzivom globalne konkurence, bo treba izvajati posebne ukrepe. Regionalno politiko lahko tako razumemo kot regionalni odgovor na globalizacijo.

Raziskava WP5 je pokazala, da je v vseh alpskih državah čutiti vsesplošno in skupno prizadevanje (seveda se v podrobnostih razlikuje) za zmanjšanje regionalnih družbeno-ekonomskih razlik tako, da se izboljša gospodarska konkurenčnost; pomen splošnih družbeno-ekonomskih dejavnikov, kakršna sta inovativnost in produktivnost, je v regionalni politiki vse večji. Obstaja neko splošno stremenje k temu, da se je treba bolj osredotočiti na regionalne sile in potenciale, pa tudi neko splošno zagotovilo za »sonaravni razvoj« (karkoli že to v posameznem primeru pomeni). Običajno sta povezana s prizadevanji za krepitev soudeležbenih in povezovalnih procesov ter iskanjem najugodnejše kombinacije odločanja (od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol) v regionalni politiki. Če pa na regionalno politiko pogledamo поблиže z vidika odgovornih ustanov, naletimo na velike razlike med posameznimi alpskimi državami; čeprav je izvajanje regionalne politike v glavnem naloga vladnih teles ali agencij, pa so očitne razlike v smislu »ozemeljske geometrije«, t. j. katere vladne ravni so odgovorne za take ukrepe. In navkljub splošni težnji po vedno večjem vključevanju civilne družbe so razlike v stopnji udeležbe in vključenosti privatnih družb velike.

Na koncu lahko ugotovimo, da tradicionalni vplivi nekaterih kulturnih dejavnikov na regionalno politiko upadajo. Zato moramo pri spremljanju regionalnega razvoja upoštevati kazalnike, ki so merilo sonaravnega razvoja v vse bolj globaliziranem svetu. Seveda se v to lahko dobro vključujejo informacije o regionalni identiteti, vendar ne le kot preostanek iz preteklih časov oz. folklor, temveč kot zavesten profil in strategija za prihodnje izzive.

Univ. prof. dr. Ulrike Tappeiner
EURAC in Inštitut za ekologijo,
LFUI Znanstveni vodja projekta DIAMONT

DIAMONT po skoraj enem letu

DIAMONT se je začel marca 2005. Kje smo po skoraj letu dni trdega dela in kakšni bodo naši naslednji koraki?

Kako strokovnjaki ocenjujejo razvoj v Območju Alp, kakšna stremjenja se jim zdijo pomembna in katere so ključne vsebine za prihodnji razvoj? To so vprašanja, na katera je moralo v okviru šestega delovnega paketa odgovoriti 50 strokovnjakov iz celotnega Območja Alp. Seveda pa je tudi razumevanje strokovnjakov zaznamovano z njihovimi osebnimi izkušnjami in njihovim kulturnim okoljem. Za tako kompleksno zadevo, kot je sonaravni razvoj, še zlasti drži, da »vidiš samo to, kar ti je poznano«. Za splošno vizijo razvoja Alp je bistveno to, da vemo, kateri dejavniki so pomembni ter katere kulturno pogojene razlike v ocenjevanju lahko pričakujemo. Ta vsebinski sklop je bil obdelan v petem delovnem paketu.

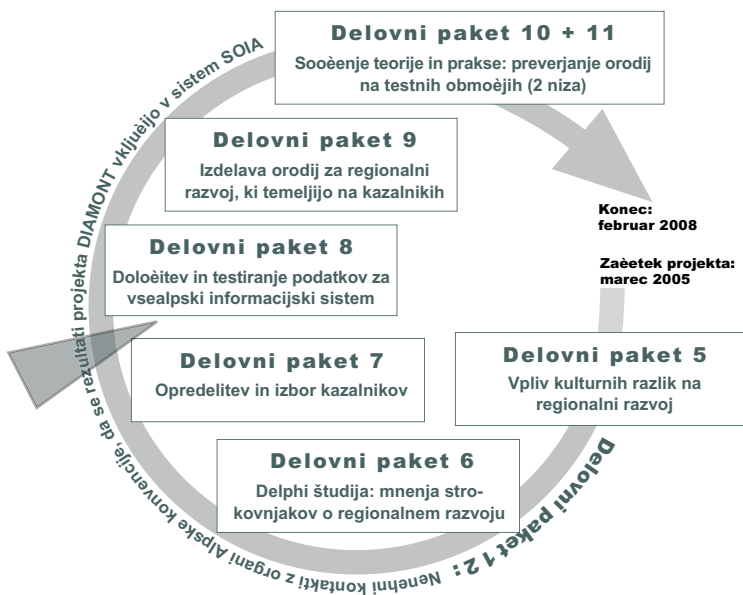
Trenutno še iščemo niz kazalnikov, ki bo pokril vse pomembne vidike sonaravnega razvoja in bo primeren za predstavitev njegove dinamike. V nekaterih knjižnicah je veliko literature

s teorijami o sonaravnem razvoju in z ustreznimi količinskimi kazalniki. Če pa iščete že uresničene sisteme in ukrepe za razvoj na ravni občine, boste na to temo odkrili bore malo literature. V sedmem delovnem paketu (DP7) pregledamo razpoložljivo literaturo, jo uskladimo z mnenji strokovnjakov in preizkusimo njeno uporabnost na Območju Alp. Tako spoznamo idealen niz kazalnikov trenutnih smeri razvoja v Alpah.

Ideale pa je težko uresničiti in dobre vile, ki uresničijo tri želje, so ogrožena vrsta. Zato skupina iz osmega delovnega paketa (DP 8) pregleda, kateri del idealnega niza kazalnikov je primeren za dejanske razmere. Sodelujoči v projektu preverijo dosegljivost podatkov, pripišejo nize variabel različnim vidikom sonaravnosti in te združijo v tri stebre sonaravnosti. Na ta način se lahko uporabni kazalniki povežejo s teoretičnimi razmišljanji o tem, kako izoblikovati glavne točke sonaravnega razvoja. Zaradi obilice uporabljenih kazalnikov se lahko stalne razsežnosti sonaravnosti izpeljejo tudi iz podatkov različne kakovosti

Vendar se ne moremo zadovoljiti z reševanjem statističnih problemov. Številni kazalniki ležijo v predalih, ker jih tisti, ki odločajo, niso sprejeli ali pa jih ne razumejo. Da bi se takemu načinu izognili, skušamo v DP8 ugotoviti, katere informacije so pomembne za tiste, ki odločajo, da bodo lahko ocenili sedanje stanje razvoja in določili strategije za prihodnji razvoj. Na tak način lahko odkrijemo pomanjkanje informacij ali celo njihovo popačenje, kar nam omogoči, da smo pozorni na možnost napačnih odločitev in nepotrebnih nasprotij med interesi.

Pomembno je vedeti, ali različna stališča v zelo zamotani razpravi o razvojnih problemih izvirajo iz diskriminacijskega ocenjevanja zadevnih vidikov za celoten razvoj ali iz razhajajočih se mnenj o učinkovitosti razvojnih inštrumentov. Veliko nesporazumov se da preprečiti z metodo soudeležbe. Izhajajoč iz rezultatov predhodnih delovnih paketov bo DP8 zagotovil inštrument, ki bo ponudil prav ta način strukturalne podpore.

Po skoraj enem letu sta prvi dve študiji, DP5 in 6 dokončno izdelani. V tem letu bo sestavljen idealen niz kazalnikov in ugotovljeni bodo razpoložljivi podatki.

Novice povezane z Območjem Alp

Letni sestanek CIPRA – 2006, Bad Hindelang

Letni sestanek CIPRA bo od 18. do 20. maja v kraju Bad Hindelang/Nemčija. Letošnja glavna tema bo naraščajoča nevarnost naravnih nesreč ter posledice globalnega ogrevanja za turistične dejavnosti v alpskih regijah. Projekt DYNALP bo predstavil dobre praktične primere. (Več informacij dobite na: <http://www.cipra.org>)

32. sestanek Stalnega odbora Alpske konvencije bo od 4. do 6. aprila 2006 v Bolzanu/Italija.

Razstava vonjav v Alpah («Mit der Nase in die Berge») v Alpskem muzeju nemškega društva Club Arc Alpin (München). Do 12. februarja 2006 lahko še vedno izkusite raznolikost več kot 50 alpskih vonjav – le svojemu nosu morate slediti.

EU je podpisala tri protokole Alpske konvencije

2. decembra 2005 je Ministrski odbor za okolje pooblastil Evropsko komisijo, da podpiše še tri protokole Alpske konvencije, in sicer protokole o turizmu, energiji in zaščiti prsti. To se lahko razume kot pozitiven znak za vedno boljše ozaveščenost o alpskih problemih. Ker pa EU še vedno ni ratificirala nobenega od podpisanih protokolov, še nobeden ni uporaben kot zakon. (Vir: CIPRA International)

Razširitev evropske mreže Regije-brez-GSO

Med konferenco v Rennesu/F 1. decembra 2005, so se Tirolska/A, Spodnja Avstrija/A in Piemont/I pridružile mreži Regije-brez-GSO (gensko spremenjeni organizmi). S tem je v mrežo vključenih skupaj 38 evropskih regij, ki se prostovoljno odrekajo kmetijski uporabi gensko spremenjenih organizmov. (Več informacij dobite v nemščini na: <http://www.genfood.at>)

Nova »Razvojna shema za Ren v Alpah«

1. decembra 2005 sta Mednarodna vladna komisija za Ren v Alpah (IRKA) in Mednarodno urejanje Rena (IRR) predstavili novo »Razvojno shemo za Ren v Alpah«, ki je namenjena sonaravnemu razvoju tega pomembnega naravnega okolja in gospodarskega območja. V prihodnosti bodo izboljšali zaščito pred poplavami, izboljšali kakovost ekosistema in talnice, ter spodbujali sonaravno rabo obnovljivega vira energije. (Več informacij dobite na: <http://www.alpenrhein.net>)

»Skupnost prihodnosti 2005«: Tschlin (Engadin/Švica)

Mednarodna žirija je izbrala Tschlin za »Skupnost prihodnosti 2005«. Nagrado v višini 4.000 evrov so podelili tej švicarski vasi v počastitev izdelave krajevnega eko-piva imenovanega »Biera Engiadinaisa«. Ta pobuda daje življenjsko spodbudo kmetijstvu in mehkeemu turizmu ter ustvarja dodano vrednost za celotno regijo. Natečaj je vodilo »Zaveznitvo v Alpah«. (Več informacij dobite na: <http://www.alpenallianz.org>)

Novi raziskovalni projekt EU: AWARE (Available Water Resources) Razpoložljivi vodni viri v gorskih okoljih (julij 2005 – julij 2008)

Cilj projekta je zagotoviti orodja za spremljanje in napovedovanje razpoložljivosti z vodo ter njene distribucije v tistih porečjih, kjer predstavlja snežnica glavni delež letne vodne bilance v alpskih zajetjih. (Več informacij dobite na: <http://www.aware-eu.info/>)

Schiestlhaus – prva hiša z ničelno potrošnjo energije v Alpah

Septembra 2005 je Avstrijsko turistično društvo na gori Hochschwab/A odprlo Schiestlhaus, hišo, ki v celoti temelji na ekološki zasnovi, kar vključuje vidike, kot so standardi za gradnjo iz lesa pri hišah z ničelno potrošnjo energije, energetska samozadostnost z uporabo sončnih celic, ki zagotavljajo toplo vodo, in foto-galvanskih modulov za proizvodnjo elektrike, biološka obdelava odpadnih vod ter uporaba kapnice. Pobudo za to je dalo avstrijsko Ministrstvo za promet. (Več informacij: <http://www.hausderzukunft.at>)

Sedanje stanje šestega delovnega paketa (DP 6): ciljna linija na vidiku

Raziskava Delphi se približuje koncu. Na začetku leta 2006 je v zadnjem krogu raziskave sodelovalo skoraj 50 strokovnjakov. Sad predhodnih krogov je jasna razporeditev opredeljenih tem v nekaj glavnih problemov, ki so pomembni za prihodnji razvoj alpskih regij. DP 6 je mnenja, da se ti glavni problemi kljub kompleksnosti lahko obravnavajo z omejenim številom pojavov, ki se smatrajo za med seboj povezana dejstva ali težnje. S pomočjo le-teh dobijo glavni problemi konkreten pomen in jih je treba opazovati skozi podatke in kazalnike. V zadnjem krogu je torej odločala zdrava pamet strokovnjakov pri razvrstitvi pomembnosti nizov pojavov, s katerimi se lahko opišejo pomembne značilnosti in možni razvoj glavnih alpskih problemov.

Trenutno je izdelan le kratek povzetek nekaterih pomembnejših rezultatov tretjega kroga. Končno poročilo DP6 bo podrobnejše. Podan bo celoten pregled sedanjega in prihodnjega stanja alpskih problemov in razkriti bodo pomembni vidiki, ki jih je treba upoštevati pri analiziranju menjavajoče se pomembnosti teh glavnih vprašanj pri posameznih alpskih regijah.

Vincent Briquel, odgovorni vodja raziskave Delphi.

Strokovnjake smo zaprosili naj po pomembnosti razporedijo od 8 do 12 danih pojavov za vsak glavni problem. Ker je bil vprašalnik osredotočen le na pojave, ki se zdijo toliko pomembni, da je o njih vredno razpravljati, medtem ko so najbolj znani pojavi izpuščeni, so bila med ocenami strokovnjakov znatna razhajanja.

Tako je, n. pr. večina strokovnjakov mnenja, da sta vedno manjša učinkovitost v javnih in privatnih službah za preskrbo z živežem ter vedno večji pomen sekundarnih dohodkov iz vzdrževanja kmetijskih dejavnosti pomembna za opisovanje glavnega problema »marginalizacije podeželja na periferiji« v sedanjem stanju in v

prihodnosti. Manjši pomen pa so pripisali negotovosti pri javnih zalogah hrane kot podpore razvoju podeželja. Za vzdrževanje alpskih gozdov je v prihodnosti treba upoštevati nove izrabe gozdov kot okolju prijaznega vira (biomasa, itd.), zaenkrat pa to še ne pride v poštev. Vse večje zanimanje za nova območja divjine kot turistične atrakcije je bilo soglasno označeno kot nepreverjen pojav, ki pa bi ga bilo treba obravnavati tudi z vidika sonaravnosti. V zvezi s prometnimi obremenitvami so strokovnjaki predlagali omejitve prometnih tokov v občutljivih območjih, vendar zaenkrat le kot željo za prihodnost. Nasprotno pa vprašanje o naraščajočem onesnaževanju v ozkih dolinah na prometnih poteh sploh ni bilo postavljeno. Zadnji primeri za glavno temo inovativne in tekmovalne gospodarske dejavnosti: večina strokovnjakov navaja, da Alpe trenutno niso dejansko vključene v dejavnosti visoke tehnologije. Seveda pa se bodo te dejavnosti v prihodnosti še naprej razvijale, morda v povezavi s podjetji zunaj območja Alp. Strokovnjaki menijo, da v tem kontekstu pomanjkanje podjetniškega duha v Alpah ni niti očitna niti pomembna pomanjkljivost.

Problemi bodo v prihodnosti še večji

Strokovnjaki so v večini primerov ocenili, da bo pomen naravnih pojavov v prihodnosti vse večji. Še več, za večino pojavov, vezanih na glavno problematiko, bodo učinki klimatskih sprememb pomembni predvsem dolgoročno, kot npr. težave pri oskrbi s kakovostno vodo in energetska izraba vode vsled pomanjkanja le-te. Seveda so večje rizičnosti zaradi naravnih nesreč (zemeljski plazovi, polzeče blato in poplave) že upoštevane kot sedanji problem, ki ga ne smemo zanemariti. Odgovori strokovnjakov se pogosto razlikujejo, saj jim je težko dajati ocene za celotne Alpe in so se tako raje osredotočili na svojo državo ali regijo. Tako npr. razhajanja v mnenjih glede upadanja števila turistov iz oddaljenih krajev pomenijo, da alpske regije nimajo enakih možnosti, da ujamejo ta trg, ki je po mnenju nekaterih strokovnjakov veliko obetal.

V sklepnem delu vprašalnika so strokovnjake naprosili, da ocenijo pomembnost osmih glavnih problemov, ki so bili opredeljeni v raziskavi. Čeprav so se pritiski prometa in inovativnost ter konkurenčne gospodarske dejavnosti uvrstili višje kot vzdrževanje alpskih gozdov ali celo marginalizacija podeželja na periferiji, ni noben problem posebej izstopal, niti na prvem niti na zadnjem mestu. Večina je razvrstila te probleme po pomembnosti glede na politiko regionalnega razvoja, kar lahko pomeni, da so dajali prednost kratkoročnim in srednjeročnim problemom. DIAMONT bo moral ta mnenja upoštevati skupaj z ostalimi mnenji, preden se odloči, kateri glavni problem bo v nadaljevanju projekta obdelan podrobno.

Aglomeracije v dolinah nasproti marginalizaciji podeželja – problemi sonaravnega regionalnega razvoja v Območju Alp

Intervju s Petrom Hasslacherjem

Vprašanja: Sigrun Lange, decembra 2005

Peter Hasslacher, vodja oddelka »Prostorsko planiranje in varovanje narave« v Avstrijskem alpskem društvu (ki je član društva Club Arc Alpine), je ena najpomembnejših kontaktnih oseb za vprašanja o razvoju v Alpah. Kot član DIAMONT-ovega svetovalnega odbora sodeluje pri projektih s svojimi izkušnjami in zanjem.

SL: Kateri bodo ključni problemi razvoja v Alpah v prihodnosti?

PH: Na eni strani aglomeracijski procesi v ugodnih območjih in na drugi nadaljevanje marginalizacije podeželja bosta v bližnji prihodnosti glavni problem. Odločilno vprašanje bo, kako politično premostiti vrzel med tema dvema tipoma regij v razvoju. Do zdaj občine, zvezne države, celotne države in Evropska unija niso v zadostni meri medsebojno sodelovale. Številne regije zaostajajo in so v dvomih glede svoje prepoznavnosti. Kako naj se umestijo in predstavijo v javnosti? Kaj je njihova zaščitna znamka?

SL: Cilj pobud, kot sta INTERREG in Alpska konvencija, je, da te razlike uravnotežijo.

PH: Do zdaj niti projekta INTERREG in LEADER niti Alpska konvencija niso bili sposobni razrešiti teh problemov. Veliko papirja je že bilo popisanelega, vendar izvajanje predlaganih shem še vedno ni zagotovljeno. Tako je na primer protokol Alpske konvencije o prometu sklenjen že 17 let, vendar ga Evropska unija še vedno ni podpisala. Med tem pa so se že spremenili tako problemi kot tudi vsebina dogovarjanj. To lepo kaže, da je časovni razkorak od prepoznavne problema do javne razprave o njem in političnega ukrepanja veliko prevelik.

SL: Kaj pomenijo vprašanja z Območja Alp tistim, ki odločajo v politiki?

PH: V drugi polovici 1970-ih je bilo precejšnje politično zanimanje za Območje Alp. Številni strokovnjaki so se odkrito zavzemali za probleme v alpskih regijah, npr. Walter Danz, takratni predsednik CIPRA, ali Klaus Töpfer, nemški minister za okolje (od 1987 do 1994). Vseevropska angažiranost je dosegla vrhunec leta 1978 na konferenci »Prihodnost Območja Alp«, ki jo je organiziral Svet Evrope v Luganu (Švica), in na seminarju »Problemi prostorskega načrtovanja v gorskih regijah« v Grindelwaldu, prav tako v Švici. Tudi danes še obstajajo znanstveni ali celoviti projekti, vendar izvajanje teh shem v politiki ni opazno. Navkljub sporazumom Alpske konvencije ni bila realizirana

nobena vsestranska alpska politika. Poleg tega tudi primanjkuje predanih strokovnjakov, ki bi se lotili problemov alpskih regij.

SL: Kakšna je situacija na Tirolskem, v zvezni državi za katero so Alpe značilne?

PH: Tirolska nima načrta za regionalni razvoj. Ker prostorskega načrtovanja ni, prihaja vedno znova do neuskklajenih razvojnih dejavnosti. Že skoraj 40 let je Tirolska osredotočena praktično samo na zimski turizem. Le nekaj vasi, kot je npr. Vent v dolini Ötztal, je šlo po drugačni poti: leta 1980 se je Alpska hišica uprla načrtovanemu odprtju ledenika Hochjochferner za poletno smučarsko središče. Od takrat dalje računajo na pohodniški turizem. Vendar temu območju trenutno grozi neki drug razvojni projekt: TIWAG, tirolski dobavitelj elektrike iz vodnih elektrarn, namreč hoče zgraditi jez nad »Venter Rofenhöfe«. Prometna povezava z gradbiščem bi prekinila vse oblike mehkega turizma. Zdi se, da niti zavarovana območja niso varna pred ne-sonaravnimi razvojnimi projekti, niti niso izključena iz le-teh.

SL: Ali si je mogoče predstavljati izboljšanje situacije?

PH: Da. Trenutno dr. Anna Hosp iz krajevne uprave na Tirolskem usklajuje načrtovanje vizije za Tirolsko (»Leitbild Zukunftsraum Tirol«), ki bi morala biti izdelana do sredine leta 2006. Namenjena je temu, da se določi okvir dejavnosti prostorskega razvoja Tirolske za obdobje desetih let.

SL: Ali je Alpska konvencija ustrezen inštrument za podpiranje in krepitev sonaravnega razvoja?

PH: Perspektiva prostorskega razvoja v Evropi (ESDP) iz leta 1999 na regionalni ravni ni bila izvedena. Alpska konvencija bi lahko zapolnila to vrzel, vendar njen Stalni sekretariat v Innsbrucku ni dovolj močan in ne dovolj uveljavljen. Pa vendar obstaja nekaj inovativnih projektov, ki so rezultat procesa razpravljanj v okviru Alpske konvencije, kot so Zavezništvo v Alpah, ki ga sestavlja kakih 160 upravnih organov na lokalnih ravni, Alpska mreža zavarovanih območij in Via Alpina. Sicer pa se Alpska konvencija srečuje z enakimi problemi kot

številne druge zamisli: V začetku razprave podžigata evforična atmosfera in želja po spremembi. Čez nekaj časa pa se seveda vsi vrnejo v ustaljeni tok življenja. Zagotovljen uspeh, velika ideja še vedno manjka.

SL: Kaj menite o prizadevanju Alpske konvencije, da bi oblikovala vsealpski informacijski sistem (SOIA)?

PH: Ta prizadevanja so precej pomembna, ker še vedno nimamo vsealpskega sistema opazovanja. V Nemčiji sicer poročila o prostorskem načrtovanju zagotavljajo podroben pregled razvojnih postopkov, nič podobnega pa ne obstaja za celotno območje Alp. Zato je to potrebno, vendar bo izvajanje SOIA-e pomenilo velik

izziv. Projekti, kakršen je DIAMONT, bi lahko pomagali podpreti ta proces.

SL: Kakšne rezultate pričakujete od DIAMONT-a?

PH: Pričakujem, da bo DIAMONT pomagal osvetliti medsedbojno soodvisnost regionalnega načrtovanja v Alpah. Zame bo projekt uspešen samo, če bodo rezultati na voljo tistim, ki sprejemajo politične odločitve, in prenešeni v tekoče politične dejavnosti, kakršno je oblikovanje Tirolske vizije ali vizije doline Rena. Želim si, da bi bil DIAMONT uporabljen za razrešitev dejanskih problemov.

Nove knjige o vprašanju Alp

»TirolCITY – Nova urbanost v Alpah« (nem/ang)

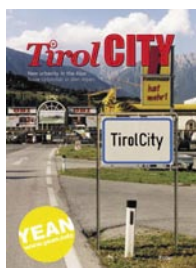
Publikacija podaja povzetek inovativnega koncepta »Mladih evropskih arhitektov (YEAN), ki so opredelili celotno območje Severne Tirolske kot veliko mesto: »TirolCITY (www.tirolcity.com). Satelitske slike kažejo spajanje mestnih površin v eno samo ogromno aglomeracijo. Dolina Inna in doline njegovih pritokov so opisane kot eno samo naseljeno območje z očitnimi značilnostmi mesta.

YEAN (Hg.) (2005): TirolCITY. New Urbanity in the Alps / Neue Urbanität in den Alpen. Folio Verlag. Wien-Bozen. ISBN 3-85256-319-4.

»Novo življenje v Alpah – Pobude, modeli in projekti za biološko dinamično kmetovanje« (nem)

Nova publikacija obravnava pomen biološko dinamičnega kmetovanja v Območju Alp in obetavnih dejavnosti, povezanih z ekološkim turizmom, kakršni sta eko-hoteli ali kmečki turizem. Osvetljuje tudi učinek regionalnih razvojnih projektov, ki jih financira Evropska unija. Pisec se osredotoči na Avstrijo, vendar naredi primerjave z alpskimi regijami v Franciji, Italiji, Švici, Sloveniji in na Bavarskem.

Haid, Hans (2005): Neues Leben in den Alpen. Initiativen, Modelle und Projekte in der Bio-Landwirtschaft. ISBN 3-205-77251-2.

koledar diamont

10.-11.03.2006: Projektni sestanek v Ljubljani, Slovenija.

27. januar: Odgovore strokovnjakov iz tretjega kroga raziskave Delphi oddati Vincentu Briquelu

1.sept. 2005 do 28. feb. 2006:

3.obračunsko obdobje za DIAMONT-ove partnerje

17. april: 3. poročilo o poteku dejavnosti oddati vodilnemu partnerju; 28. april: 3. finančno poročilo oddati vodilnemu partnerju

spletna stran

DIAMONT-ova spletna stran daje informacije o strukturi projekta, partnerskih organizacijah, časovnem razporedu in stanju zadevnih delovnih paketov. <http://diamont.uibk.ac.at>

kontaktne osebe za informacije

Vodilni partner in odgovorna ustanova:

Univerza v Innsbrucku, Inštitut za geografijo
Innrain 52, A-6020 Innsbruck

Kontaktne osebe:

univ. prof. dr. Axel Borsdorf
Tel: 0043-(0)512-507-5400
E-pošta: Axel.Borsdorf@uibk.ac.at

dipl. biol. Sigrun Lange
Tel: 0043-(0)512.507.5413
E-pošta: Sigrun.Lange@uibk.ac.at

Znanstveni vodja projekta:

univ. prof. dr. Ulrike Tappeiner
Tel: 0043-(0)512-507-5923
E-pošta: Ulrike.Tappeiner@uibk.ac.at

dr. Erich Tasser
Tel: 0043-(0)512-507-5978
E-pošta: Erich.Tasser@eurac.edu

dipl.geogr. Christina Seidl (EURAC)
Tel: 0039-0471-055-319
E-pošta: Christina.Seidl@eurac.edu

Sofinancirano s strani EU – Interreg IIB, Območje Alp

Sodelovanje v projektu DIAMONT – koristno orodje za podporo raziskavam, informacijam in sodelovanju v okviru Alpske konvencije

Paolo Angelini, Italijansko ministrstvo za okolje in ozemlje

Sodelovati v projektu DIAMONT kot opazovalec je bila do zdaj zanimiva izkušnja. Eden od najpomembnejših vidikov DIAMONT-a (poleg dragocenih sprejetih znanstvenih metod za razvijanje tega projekta) sta opredelitev in analiza nekaterih glavnih problemov, s katerimi se v zadnjem času srečujejo alpske države. DIAMONT je izkazal tudi sposobnost predlagati strategije za izboljšanje sodelovanja med vključenimi ustanovami. Obe lastnosti sta zelo pomembni za vse, ki si prizadevajo za uresničitev Alpske konvencije in njenih protokolov.

Italijansko ministrstvo za okolje in ozemlje že zelo dolgo sodeluje z Evropsko akademijo v Bolzanu, ki od leta 2003 gosti operativni sedež Stalnega sekretariata Alpske konvencije. Predhodno načrtovani projekt MONDIALP smo že podprli in smo se vanj nameravali vključiti kot opazovalci.

Projekt DIAMONT rešuje nekatere potrebe po informacijah, ki jih zlasti čutijo ustanove, vključene v izvajanje Alpske konvencije. Predstavlja enkratno priložnost za zbiranje koristnih informacij o alpskih vprašanjih s pomočjo trdne znanstvene metode in za ugotavljanje najbolj žgočih problemov v tej regiji, ki so vredni posebne pozornosti. DIAMONT namerava s trdno znanstveno metodologijo odkriti probleme sonaravnega regionalnega razvoja v alpskem loku. Menim, da bo projektu uspelo predlagati tudi konkretne rešitve za alpske probleme in s tem odgovoriti na zelo pogosto vprašanje, in sicer: »Kaj je v alpskih regijah najnujnejše potrebno? Na katerih področjih je treba okrepiti sodelovanje in podpreti določene raziskovalne dejavnosti?«

Alpska konferenca kaže močno politično voljo, da z vključitvijo vseh pogodbenih strank v bližnji prihodnosti v nekaterih prioritetnih območjih razvije skupne projekte – s posebnim ozirom na nekatere probleme, analizirane v protokolih. Nekaj od teh prioritetnih zadev lahko najdemo v Delovnem programu Alpske konference za obdobje 2005–2010.

Strategija, ki so jo razvili DIAMONT-ovi partnerji, je osnovana tako na zbiranju mnenj ljudi, ki redno živijo v Alpah, kot mnenj strokovnjakov s profesionalnimi izkušnjami iz območja Alp. Ta metodologija upošteva oboje, potrebe prebivalcev v Alpah in opazovanja strok-

ovnjakov, profesionalcev in uradnikov, ki so vključeni v določene zadeve v Alpah, in so jih vprašali po mnenju in pričakovanjih glede glavnih problemov in razvojnih možnosti v alpski regiji. Zadeve, ki pridejo na dan iz takega poizvedovanja, imajo še dodatno vrednost: prihajajo od ljudi, ki imajo možnost, da neposredno preiskujejo alpsko okolje. Zato verjetno predstavljajo nekatera najbolj zanimiva vprašanja alpske regije.

Namen mednarodnega sporazuma na regionalni ravni, kakršen je Alpska konvencija, je, da zasleduje skupne cilje in politike v naravnem in morfološkem območju, ki je podrejeno zakonodaji različnih držav. Projekt DIAMONT se zaveda, da izvajanje mednarodnega sporazuma ni odvisno zgolj od notranjih izbir posameznih vlad, temveč se zanaša tudi na sodelovanje med stranikami. Ker nameravajo razvijati skupno politiko varovanja območja Alp in njihovega sonaravnega razvoja, bi morale pogodbene stranke iz Alpske konvencije iskati popolno soglasje, da bi podprle skupne dejavnosti in trajno sodelovanje v skladu z določili same Konvencije.

Menim, da je dodatna vrednost takega sodelovanja v možnostih, kot sta:

- ugotavljanje razvojnih neenakosti v alpski regiji z namenom, da se podpre ustrezna politika,
- podpora čezmejnimi pobudam za sonaravni razvoj, še zlasti na lokalni ravni.

Dobro bi se bilo zavedati, da politika v gorskem svetu ne more temeljiti zgolj na dejavnostih, ki skušajo kompenzirati geomorfološke omejitve (npr. za kmetijstvo), ali na izrabi posameznih tipičnih virov, kar je često možno razvijati zgolj sezonsko. Tu pa so še drugi dejavniki, viri in celo vrednote, ki si zaslužijo nadaljnji razvoj. V zadnjem času zelo raste zanimanje za nekatere od njih, kot sta npr. skrb za zdravje in psiho-fizično dobro počutje, ki izhajata iz čistega in zdravega okolja, pokrajinske kakovosti, kulturnih dobrin in verodostojnosti proizvodov.

Téme, ki jih je izpostavil projekt, bi lahko bile koristni predlogi za prihodnje dejavnosti sodelovanja med alpskimi državami, ki bodo imele – tudi po zaslugi DIAMONT-ovih sodelavcev – na razpolago zelo kakovostne informacije.